

LICHT

2 december 1955

Goedenavond vrienden.

Mag ik u aan het begin van deze bijeenkomst erop mogen wijzen, dat wij niet alle dingen weten en dientengevolge soms een fout zouden kunnen maken. Wij trachten dit zoveel mogelijk te voorkomen. Maar dat neemt niet weg dat het zou kunnen gebeuren, ondanks alle zorgen. Wees dus zo goed om na te gaan op hetgeen wij zeggen, in overeenstemming is met hetgeen u zoekt: waarden die u kunt accepteren, of misschien zelfs controleren. Ofschoon dat laatste misschien wel heel moeilijk is voor het onderwerp dat u vanavond als eerste voorgeschoteld krijgt.

Als je op het ogenblik de wereld bekijkt, zie je overal grote drukte, overal lichten, rumoer en lawaai. Over rumoer en lawaai en drukte zullen wij het niet hebben. Daar hebben de mensen het zelf al druk genoeg mee. Daar hebben zij zelf last genoeg van. Maar dat licht! Licht is een wonderlijk iets. Het zal u dan ook niet verwonderen dat ik, ook al i.v.m. de tijd die nu zo langzamerhand is gekomen, met u wil gaan spreken over:

LICHT

Dan vragen wij in de eerste plaats: wat is licht? Ja, natuurlijk. Wij kunnen dat technisch gaan zeggen. Wij kunnen zeggen: Licht is een straling, ontstaan door emissie van kleine deeltjes uit energie dragende materie, waarbij trillingen ontstaan in de omringende of beroerde materie, welke trillingen dan worden waargenomen. Heel mooi! Maar het zegt ons eigenlijk nog niets over het licht. Toch betekent dat licht zoveel voor ons. De wereld leeft, omdat de zon haar licht geeft. Licht en kracht. De mens zou zonder dat niet kunnen bestaan. Hij heeft behoefte aan licht. Wanneer er, zoals in deze tijd, feestdagen komen, dan probeert hij die feestelijke stemmingen te vergroten door licht. Dat feit is alleen al veelzeggend genoeg. Licht is vreugde. Licht geeft een gevoel van opgewektheid. Licht animeert. Zou het misschien zijn, omdat wij allen verlangen naar een ander licht, een licht dat niet van deze wereld is. Verlangen, omdat wij onbewust begrijpen dat deze ons bereikende straling, die zo vreugdig ons de wereld doet zien, niets anders betekent dan een stoffelijke weerschijn van de kracht, die ons allen voedt, die ons allen in stand houdt, die voor ons gelijktijdig licht en leven betekent: Het Goddelijke Licht.

Goddelijke Licht kun je niet gebruiken voor een feestversiering. Het Goddelijk Licht is soms zo fel als een schijnwerper, die je verblindt, een ander ogenblik rustig, wijdings- en stemmingsvol als een kaars die rustig brandt op Kerstmis. Eigenaardig eigenlijk. Je weet soms niet wat je er eigenlijk mee aan moet, met dat Goddelijke Licht. Zonder dat zou je het niet kunnen stellen. Maar soms is het je te veel. Soms zou je het eigenlijk niet willen zien om de eenvoudige reden dat het zoveel onthult, wat naar je eigen ideeën beter verborgen zou blijven. Weet u, het Goddelijk Licht heeft ook de kracht der waarheid. God is de grote Waarheid. Wanneer deze kracht der Waarheid ons alles onthult over onszelf, over de wereld, over onze daden en gewoonten, dan voelen wij ons soms wel heel erg pijnlijk getroffen. Dan zegden wij: "Neen, Heer, zó liever niet. Geef ons nu maar een heel Klein beetje licht, dat wij zo heerlijk gezellig verder kunnen schemeren". De schemering met het weinige licht is goed, om een ogenblikje tot bezinning te komen. Wanneer de zon achter de horizon wegzakt, worden de tinten en kleuren anders. Het is net of zij valer worden. Dan is het net, of heel de natuur een ogenblikje ademhaalt.

Soms in de zomer, of in tropische landen, merk je in de schemering al dat er iets gaat veranderen, dat er in de nacht een ander leven gaat komen. Je hoort de insecten opgewonden een tjilpend of een kirrend geluid produceren. Je hoort de eerste dieren ontwaken die in de nacht leven. Je hoort het afscheid van de dag. Zelf kun je terugzien op een dag die weer achter de rug is.

Soms is het Goddelijk Licht voor ons ook zó. Dan kunnen wij ook zo heerlijk in dat licht tot rust komen. Maar dat is geen bewustwording. Later wij eerder zeggen dat het een ontspanning is, die wij allen nodig hebben. Wij kunnen ons zo heerlijk en gezellig een ogenblik bij die schemering neerleggen, erbij gaan zitten en God een goede Man laten zijn, de wereld goed noemen en het werk van ons afschuiven. Je vergeet de taak van het leven en zegt: "Zie, nu heb ik toch eigenlijk wel de rust gevonden die ik begeer". Dan zijn er mensen die zeggen: "Waarom kan het niet altijd zó zijn? Waarom is mij het Goddelijk Licht nu niet de vrede van zo'n schemeruurtje? Waarom is het niet de gewijde stemming van altaar kaarsen: die branden in een duistere kerk? Of van een Kerstkaars". Zij zouden het graag zo kalmpjes houden, zo intiem, zo gezellig. Maar is het leven dan werkelijk zo intiem en gezellig? Is de waarheid intiem en gezellig? Is het leven iets, wat je zo in een heerlijke halve sluimer kunt beleven? Ik geloof van niet, vrienden. En wanneer er onder u zijn die dat geloven, dan ben ik bang dat zij teleur zullen worden gesteld. Dat zij bekocht zullen uitkomen. Leven betekent: Werken, activiteit. Leven betekent: Nieuwe ervaringen opdoen. Zoeken naar waarheid. Streven! Strijden met jezelf! Strijden om een waarheid te vinden. Strijden om het licht te verdragen, om het te begrijpen, om de wereld te zien zoals zij is.

Wanneer het zonlicht hoog valt en haast geen schaduwen meer werpt, is de dag soms te warm, of te helder, dan zoeken wij de schaduw, omdat wij het licht nog niet kunnen verdragen. Dan is het alles té schel en té fel, Dan zoeken wij een kunstmatige schemer. Maar dat is maar voor een kort ogenblik. De dag mag ook wel verpozing brengen. Wanneer de zon brandt in je ogen, wanneer de hitte als lood op je neervalt, dan kan ik best begrijpen dat je eens even zegt: "Kom, ik leg het er een ogenblik bij neer". Dat komt in het leven toch ook altijd voor. Soms zweept het leven je op tot een intensiteit van werken en zoeken, dat je op een gegeven ogenblik haast wel moet zeggen: "Nu kan ik het niet meer uithouden. Nu moet ik eerst eens eventjes bekomen". Goed. Het licht zal u daar zeker niet aan hinderen. Er is schaduw genoeg. Zoals in de zonnige zomer de bomen u schaduw geven, zo kunt u een ogenblik verpozen in de schaduw van uw eigen gevoelens. Het gevoel neemt vaak de daadkracht een beetje weg. Gevoel is iets anders dan doelbewust streven. Het betekent vaak een je laten drijven, een beetje laten gaan. O zeker, het is mooi wanneer je goede en edele gevoelens hebt, maar wat zijn zij eigenlijk waard, wanneer zij niet worden omgezet in daden? In een werkelijk beleven? In streven en strijden? Je kunt een ogenblik verpozen. Je kunt ook te midden van het Goddelijke Licht dromen van schoonheid, van de dingen die later gaan komen, of bezonken terugzien op al hetgeen er al gebeurd is in je leven?

Maar Gods Licht, Gods levende Kracht wordt in het leven gegeven om ermee te werken. Waar wij ook gaan, in welke sfeer wij ook zijn, waar het Goddelijke Licht is, het betekent: arbeid. Het betekent: streven, bewustwording. Zonder dat kunnen wij niet. Stel u voor dat er geen mens op deze aarde zou werken. Dan zouden er al heel snel veel minder mensen zijn. Dan zou alle bereiking van het mensdom ineens storten. Dan zou er niets over blijven. Wij kunnen natuurlijk ons gaan koesteren in het Goddelijke Licht en zeggen: "Kijk, nu hebben wij hier zo'n heerlijke lichte sfeer, zo'n goede stemming. Ik zie al het leven hier rond mij en nu zal ik eens heerlijk gaan zitten kijken, hoe een ander het doet". Maar dan gaat uw geestelijk leven kapot. Dan stort de wereld in bij u. Dan sterven vele van de goede dingen die er in u leven. Die gaan dan teloor, verdwijnen in bewustzijn en herinnering. Zij worden zo ook verdreven uit uw mogelijkheid tot streven. Dan ga je geestelijk failliet en er is niets zo erg als een geestelijk faillissement.

Iemand die geestelijk failliet gaat, heeft de kracht niet op kunnen brengen om te strijden, om te leven. Die verliest dan alles, ook het licht, waarin hij zich gekoesterd heeft. Die moet in het duister, verlaten en eenzaam, zoeken naar waarheid, met misschien nog als enige licht de zwakke schijn van een goede daad, of gedachte die nog in hem leeft. Zoeken en haast ondergaan om te verwerven wat God hem in Zijn licht wilde geven, schenken zonder meer, wanneer hij dat maar wilde aanvaarden. De wereld leeft - tenminste in uw buurt - zo'n beetje in de donkere voor Kerstmis. De man met de baard hobbelt te paard over de daken met wapperende mantel en geeft zijn goede gaven. De Kerstkindjes worden alvast weer afgestoft om zo dadelijk weer te liggen prijken in hun stalletjes en vol vertedering te worden aanschouwd.

Het is allemaal zo gezellig, zo leuk en zo lief en zo heerlijk intiem in de familiekring met een kopje chocolade en een beschuitje. Het is een best leven. Maar is het geestelijk dan hetzelfde? Betekent dat, dat de dagen geestelijk nu ook kort zijn? Of is het misschien omgekeerd? Rond Kerstmis ligt een tijd die, kosmisch gezien, buitengewoon gunstige krachten brengt. Kerstmis is een tijd waarin het bewustzijn steeds weer wordt gericht op de hoogste waarden die de mens kent: op de Schepper. Op de liefdevolle kracht van die Schepper, Die alles voor ons doet, Die ons leidt. Kerstmis is het feest voor hen die van goeden wille zijn. Maar alleen aan het willen hebben wij niet genoeg. Vrede op aarde voor hen die van goeden wille zijn, is een schitterende spreuk. Maar van goeden wille zijn betekent nog wel iets anders dan alleen maar het "goede willen". Het betekent: Zo goed mogelijk datgene trachten te doen, wat je denkt te moeten doen.

Deze dagen zijn geen dagen voor intieme beslotenheid en bezonkenheid in een leunstoeltje, voor innige vertedering van de soort: "Ach, wat lief zingen zij dat 'Stille Kracht' nu toch weer". Het is een tijd waarin geestelijke krachten op aarde leven, zó groot en zó sterk, zoals er verder in het gehele jaar dit haast niet meer voorkomt. Alle omstandigheden zijn gunstig voor een groot geestelijk leven. De wereld verliest voor een ogenblik zijn gewone onverschilligheid. De hele wereld is te bereiken. Er zijn overal mensen die nadenken over al deze dingen. Laat u dragen door deze golf. Dit is Goddelijk Licht. En doe er wat mee. Laat je niet door al de prettige gevoelens, al sentimenteel schommelend in je schommelstoeltje heerlijk in slaap sussen. Deze tijden gaan snel genoeg weer voorbij. Dan komt alweer de lente aan. Dan komt het stoffelijke licht weer op aarde. Maar dan moet u met uw geestelijk licht de grondslag geschapen hebben, waarop u in het volgende jaar verder zult bouwen. Wanneer je van deze krachten geen gebruik maakt, dan gaat het je zo ongeveer als het gaat met de mannen die laat op Oudejaarsavond zich gaan voornemen, dat zij het volgend jaar dan toch wel dit zullen laten en dat zullen doen. Wanneer je daar verder niet ernstig eerst over nadent en je maakt zomaar eens je zondenregister op, dan beloof je jezelf veel verbeteringen. Maar als het tien minuten over twaalf is, ben je alles weer vergeten. Voordat de eerste dag voorbij is heb je alweer opnieuw gezondigd. Let wel: Niet gezondigd tegen God, maar tegen je eigen voornemens, tegen je eigen streven. Je hebt jezelf verloochend. Meestal niet ter wille van een ander, maar alleen uit luiheid, ter wille van het gemak of het genot. Wij kunnen nu wel zeggen: het is toch het licht, dat ons bewust doet worden van onze fouten, akkoord. Maar wat heb je eraan, wanneer je er niets mee doet?

Nu is het de tijd van het Licht. Van het geestelijk Licht. Het geestelijk licht dat veel sterker is dan al die stadsverlichtingen bij elkaar. Licht dat helderder, schoner, zuiverder is dan wat ook in de Schepping. Dat licht, mijne vrienden, is er op het ogenblik voor ons allen. Het is niet voor niets dat wij altijd trachten een "Steravond" plaats te doen vinden zo dicht mogelijk bij het Kerstfeest. Dan zijn de lichtende krachten het sterkst en het grootst. U hebt nu de tijd u voor te bereiden, u geestelijk open te stellen voor deze krachten om daaruit de daadkracht te putten, die u in staat stelt met dit licht te werken. Om dit licht tot iets te maken in u, dat u de waarheid toont van uw eigen bestaan en van de wereld.

Ik hoop dat u mij niet alleen maar een prater vindt, wanneer ik dit zeg. Alleen maar een redenaar die zoiets de zaal inslingert, omdat dat nu eenmaal zo hoort. Ik kan u geen betere raad geven dan: Het Goddelijke licht is overal rond ons, sterker en edeler dan het in de maanden hiervoor is geweest, of in de maanden hierna zal zijn. Ik kan u geen betere raad geven dan: Werk, want het is dag. Geestelijk dag. In deze dagen kunt u uzelf een geestelijk bewustzijn verwerven dat zo dadelijk zal helpen uw daden te leiden in de goede richting. Dat u in staat zal stellen om datgene te presteren dat voor u noodzakelijk is, indien u eens in geestelijke vrijheid wilt leven. Dat is natuurlijk iets anders dan feestsfeer, stadsverlichting en gezelligheid. Het is iets anders dan Sinterklaas-surprises, of Kerstkransjes en desnoods nog eventjes - want het is toch zo mooi en stemmingsvol - op Kerstnacht, Kindje wiegen. Hoogmis met drie heren, koor enz. O, het is allemaal heel mooi. Maar wat heb je eraan, wanneer je geen gebruik maakt van de geestelijke krachten. Het Goddelijk Licht is altijd rond ons. Maar wanneer het met groter intensiteit tot ons kan komen, laat ons dan niet de fout maken van mensen die te weinig hebben gewerkt in de morgen en toch gaan rusten gedurende de middag. Die menen dan, dat zij het des avonds nog wel in zullen halen, maar dat gebeurt meestal niet.

Laten wij ervoor zorgen dat de taak van het leven wordt volbracht, zo mogelijk in één keer. Laten wij ervoor zorgen dat de bewustwording, die voor ons noodzakelijk is, wordt bereikt nog in deze dagen. Wanneer u in deze dagen aarzelt, in deze dagen in nood bent, wanneer er in deze dagen iets is wat u alleen niet kunt verwerken wanneer u naar leiding zoekt die u zo zeer behoeft, dan kunt u op geestelijk gebied juist nu alles verwerven, omdat de geesten des Lichts de aarde meer nabijkomen, naarmate de mensheid intenser herdenkt, de geboorte van Jezus Christus, naarmate de mensheid meer de gedachte aan vrede weer in zichzelf door laat dringen. De geest wil u graag helpen, het licht is er, de levende kracht om ons te tonen hoe te gaan. Kracht wordt u gegeven om meer dan ooit door te dringen in geestelijke geheimen. Om u zuiver en duidelijk bewust te worden van de weg die u moet gaan. Maak de komende weken in uw leven tot weken van geestelijk licht, tot een geestelijk feest. Dan overtreft het licht, overtreft de vreugde die u in u voelt al het reclamerumoer, waarmee kunstmatige vrolijkheid wordt geschapen in deze tijd, in de grote steden van deze wereld. Met rumoer en schijn, de mens maar al te vaak verdovend en verblindend voor datgene, wat er geestelijk staat te gebeuren.

Ik dank u voor uw aandacht.

Goedenavond.

HET LICHT SCHIJNT IN DE DUISTERNIS EN DE DUISTERNIS HEEFT HET NIET BEGREPEN

Goedenavond, vrienden.

Het is dan nu uw beurt om een onderwerp te noemen, terwijl het mijn taak zal zijn het te belichten. Ik mag echter reeds van tevoren u erop wijzen, dat onze vriend Henri - gezien zijn prestatie van de vorige week - wederom de "Vragenrubriek" zal waarnemen. Hopelijk met uw aller instemming. Welk onderwerp zullen wij behandelen?

Reactie: Er staat in Johannes, dat het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet begrepen. Is de juiste vertaling wel begrepen, ofwel niet begrepen? De Engelsen zeggen: apprehended.

Antwoord: Nu, Jacobus. Dat is een vertaling die qua taalschoon uitblinkt boven velen, maar op het gebied van fouten wel ongeveer de top is van al wat er op dat gebied gepresteerd is. Dit is geen cynisme. Maar u moet niet vergeten dat de vertalers zeer ondeskundig waren. Ik meen dat er onder alle vertalers slechts drie waren, die het Grieks, of het Aramees machtig waren. Het grootste deel van de vertaling werd hoofdzakelijk gemaakt door niet al te geleerde mensen, die iets van Latijn afwisten. Zij konden uit die taal wel vertalen. Maar zij hadden ook hier geen goed oor voor de dubbele mening, die soms in een zin verborgen kan liggen. Ik meen dan ook dat deze Engelse vertaling wel enigszins fout is.

Het spijt mij voor u, maar ik ben er werkelijk van overtuigd, dat de duisternis het licht werkelijk niet begrepen heeft. Kijk eens, wanneer het licht in de duisternis komt, dan zijn er hier tegenstellingen. Zonder die tegenstellingen zou je niet meer vergelijkend van licht en duisternis kunnen spreken. De duisternis zou ten onder gaan, te niet gaan, wanneer zij het licht zou begrijpen. Er zou dan vergelijkend geen licht en geen duister meer zijn. Alleen nog maar eenheid en volmaaktheid binnen het Goddelijke. Wanneer wij van dus standpunt uitgaan, kunnen wij een heel aardig eindje wegkomen. Want het licht is in de duisternis gekomen. De Goddelijke wijsheid en waarheid wordt geopenbaard in de bekrompenheid en beperktheid van een stoffelijk bestaan. Dat is m.i. hetgeen dat Johannes hier bedoelt. Hij bedoelt dat een bewustzijn, zó hoog, dat het in staat is het Goddelijke te bevatten en te begrijpen, zich openbaart in menselijke vorm op aarde. Ik zou niet weten hoe men dit beter zou kunnen zeggen. Per slot van rekening is dit toch de zuivere waarheid. De mensen met hun geloof aan een wraakzuchtige en toornige God, aan een soort van opperhoofd, dat zo nu en dan ook nog de verdediging van de stam op zich kan nemen.

De mensen met hun wanhoop en nood op stoffelijk gebied, met de onderdrukkingen en het lijden, die zij ondergaan, komen te staan tegenover de hoogste geestelijke waarheid. Hoe bekrompen, hoe vol van verdrongen complexen is eigenlijk dat leven van die mensen. Zij durven niet eens meer zichzelf te zijn. Zij zijn gebonden aan de strenge regels van de wetgeleerden, die elke uitlegging geven, zoals zij voor hen aanvaardbaar is, zonder rekening te houden met andere mogelijke waarheid, of behoeften van het volk. Zij zuchten onder de Romeinse wetten, die in vele gevallen strijdig zijn met de volksgebruiken. De Romeinen respecteren wel de wetten van de tempel, maar wat zij niet willen of kunnen respecteren: de gebruiken van het Joodse volk. Zij zuchtten onder stoffelijke belastingen, die vaak heel zwaar waren. Zij zuchtten nog meer onder daden van terreur. Denkt u maar eens aan het verhaal van de kindermoord te Bethlehem. In deze wereld, zo vol van duisternis, wanhoop en ongeloof, is daar, mijne vrienden, Jezus geboren, de Drager van het Goddelijke Licht. Het Licht, is in de duisternis gekomen.

Maar toen deze Jezus trachtte zich te uiten in de synagogen. Zich baserend nog op het door Mozes geopenbaarde, op de Mozaïsche wetgeving, trachtte iets te vertellen over een liefdevolle Vader, toen Hij trachtte hen iets te vertellen over een God, Die eenieder, Jood of niet-Jood accepteerde..... Nu ja, hij stamde uit het geslacht van David. Je kon het niet goed doen. Maar het liefste hadden zij hem de deur uit gegooid. Vandaar dat Hij later dan ook in sommige synagogen zelfs niet meer wordt toegelaten. Neen, die Joden hebben het Licht dat hij bracht, wel verworpen. De duisternis kon het Licht niet aanvaarden. Dat is eigenlijk zo: Gaat u zelf maar eens na. U zit zwaar in de put. Ik weet niet of u wel eens in de put hebt gezeten. Niet op het ganzenbord natuurlijk. Maar zo echt wanhopig zijn. Dan komt er iemand die je zegt: Ja, maar hoor nu eens. Ten eerste is God liefde. Ten tweede kun je over dat wat er gebeurd is, best heen komen. Ten derde: redelijk gezien is de zaak zo en zo. Ziet u dat dan? Maar zelden. Toch is dat dan ook een licht, dat in uw duisternis komt. Iemand die u wil helpen. Dat op zich is al lichtende kracht, een uiting van de Liefde Gods, die door middel van Zijn schepsel ook in u werkzaam wordt. U zou kunnen zeggen: Het is licht, omdat het je de waarheid brengt. Het toont je wel eens even een gezond standpunt. Het laat je de zaak eens van een andere kant zien. Maar accepteer je het? Neen. Want je zit vastgeroest in je eigen gangetje van denken, in je eigen belangetjes. Je komt er niet zo gemakkelijk uit. Het licht komt wel, maar de duisternis begrijpt niet eens, dat het licht is. Die denkt, dat het onzin is.

Zo ik weet, is er indertijd heel veel kwaad verteld over de leden van het Sanhedrin die Jezus dan toch maar hebben veroordeeld. Er is een tijd geweest dat de Christenen - uit Christelijke naastenliefde natuurlijk - zeiden: "Die vuile Jood moeten wij hebben". Zij hebben de Verlosser vermoord. Heerlijk beeld van het licht, dat door de duisternis niet begrepen wordt. Maar om even terug te komen op die leden van het Sanhedrin: Die hebben ook lang en rijpelijk nagedacht en beraadslaagd. Zij hadden Jezus graag belachelijk gemaakt. O, zij hadden hem heus geen kruisdood toegedacht, gelooft u dat maar. Zover kwam het pas toen hij met het Paasfeest zo heerlijk werd ingehaald als een Vorst. Dat konden zij niet hebben. Maar.... Nu ja, die Jezus een beetje belachelijk maken.... Per slot van rekening was, wat hij verkondigde, niet goed voor het volk, want: Hij houdt het volk terug van de wet. Hij verloochent de regelen onzer Vaders en de waarheid van de Thora.

Er was licht en waarheid. Zij hadden alleen maar hoeven te luisteren naar Jezus, zij hadden alleen maar een ogenblik de invloed van die Mens behoeven te ondergaan en zij hadden al geweten dat het goed was. Maar zij hebben zich ervoor afgesloten, want zij hadden immers de waarheid? Zij wisten het. Zij hadden het recht. Toen dan uiteindelijk die Palmzondag is gekomen, die fatale dag, dat een opgewonden volksmenigte, sommigen half-spottend, anderen in eerlijke overtuiging Jezus hebben toegejuicht: "Hier is onze Koning, de Verlosser, de Messias", toen was het té erg. Toen kon het niet anders meer. Die Mens moest sterven, moest weg. Hij was te gevaarlijk. Zij zijn tezamen gekomen en hebben overlegd, zoals goede staatslieden plegen te doen, eerlijk, voor het welzijn van hun volk: om de vrede te bewaren. Zij hebben gezegd: Dat kan niet. Als het volk in hem de Messias ziet, zullen zij in opstand komen en dan zullen de Romeinen het gehele volk uitroeien. Zij maken ons tot slaven. De tempel zal geplunderd worden, geen offer zal er meer worden gebracht. Wij moeten die Mens.....wij moeten die Mens doden.

Maar hoe? Hoe zullen wij weten waar wij hem kunnen vatten? Is er iemand onder zijn leerlingen misschien? Iemand anders soms? Geld!!! Geld is geen bezwaar: O, al vraagt men vijf talenten: daarvoor willen wij de tempelschat desnoods plunderen? Vijf talenten in sikkels uitbetaald: of gewisseld tot Romeinse talenten als men wil. Huizen zullen wij geven, een geëerde plaats. Alles, wanneer wij die Mens maar kunnen verwijderen, want anders gaat ons volk onder".

Zo zaten zij te debatteren, die heren. Zij meenden het zo goed. Zij waren helemaal niet van plan om een onrecht te begaan. Zij dachten alleen maar: "Beter dat één mens moet sterven dan een heel volk". Vanuit hun standpunt hadden zij gelijk. Van hun benepen en bekrompen standpunt, dat niet begreep, wie Jezus werkelijk was. Niet iemand Die een greep naar de macht zou doen, of Iemand Die oorlog zou gaan voeren of zoiets, maar een Profeet Die de waarheid bracht, de Goddelijke vrijheid. De vrijheid die van binnen zit en niet in een of ander wetboek staat. Zij begrepen dat eenvoudig niet. Duisternis. Maar was die duisternis daarom slecht? Welneen. Zij hebben het eerlijk en goed gemeend. Heus, zij waren allemaal zo, tot zelfs Pilatus toe, tot de beulen toe. Zij hebben allen gedacht: "Beter een mens dan velen". Pilatus heeft gedacht: Beter, dat de Joden er Eén kruisigen, dan dat ik hier word weggeroepen. Beter een Proconsul, die dan misschien wel een beetje extra verdient, maar door zijn relaties met het keizerlijke hof tenminste nog iets kan doen, dan zo'n soldaat die hier even als ik voor straf heen wordt gestuurd. Iemand in ongenade die hier heel het land voor zich nog opnieuw uitzuigt. Beter, dat ik dan hier blijf, Laat ik dus geen geschillen zoeken met de Joden.

Zo ongeveer hebben zij er allemaal over gedacht. Dat is juist het duister. De duisternis waar hier over wordt gesproken. De duisternis is het, té zeer besloten zijn in jezelf en in het eigen wereldje. Te veel vastgeroest zijn in je eigen denken en je eigen gewoonten om iets van licht, van geestelijke vrijheid, van Goddelijke vrijheid te begrijpen en te aanvaarden. Zouden wij dat van deze tijd eigenlijk ook niet kunnen zeggen? Ook in deze tijd klinken er stemmen op de wereld die roepen om vrede. Waarschuwend stemmen die zeggen: het is gevaarlijk om met het atoom te spelen, zoals u dat doet. Het is gevaarlijk, mijne vrienden, voor de staatslieden, die er in deze wereld zijn, de kunstmatige verdeeldheden te handhaven. Het is gevaarlijk om zelfzuchtig te strijden voor een hogere levensstandaard, terwijl de rest van de wereld hongert en uit armoede uw aalmoezen aan moet nemen. Dat is verkeerd. Deze dingen worden vaak genoeg gezegd. Zijn die staatslieden dan slechte mensen dat zij dit niet willen? O, zij willen het wel, maar: "Als wij nu die levensstandaard in ons land zouden verlagen, dan zouden wij onze welvaart niet meer hebben: dan zouden wij niet zoveel kunnen produceren. Dan zouden wij niet zus en niet zo, niet dit en niet dat.... Ja, wij zullen natuurlijk de vrede wel handhaven, maar wij zullen het wel doen met een atoombom. Dat is toch een dreiging. En die proeven, nu ja, die zullen niet zoveel gevaar opleveren. Wij moeten toch klaar zijn als er straks strijd komt."

Waarom eigenlijk? Is er een vrijheid te vinden in een atoombom? In een arsenaal? Ligt de vrede verbergen in een zenuwoorlog? Ligt er wereldvrede, ligt er geluk voor de mensen verborgen in grote verschillen van welstand overal? Of ligt die vrede geborgen in het eerlijk en oprecht tegemoet treden zonder enig achterdeurtje, zonder enige achterbaksheid of achterdocht, in het eerlijk zeggen: "Hier, ik gooi mijn wapens weg. Want liever sterf ik door uw hand, dan uw bloed op mijn hoofd te laten komen"? O, ik weet het wel, het is niet opportuun dat ik dat zeg. Het hoort eigenlijk helemaal niet gezegd te worden in deze tijd. In deze tijd, dat wij ons moeten wapenen tegen het gevaar van het bolsjewisme, of het Amerikaanse Imperialisme. Deze tijd, dat wij ons met geleide economie, met strijd om afzet markten en export moeten verdedigen, opdat wij niet zullen ondergaan als natie, als land, als volk. Dat is nu juist de duisternis. De mensen kunnen het niet begrijpen, zij bedoelen het allemaal best. Zij zoeken eerlijk het beste te doen, wat zij kunnen voor zichzelf en voor anderen ook. Want er is niemand die - op een enkeling na misschien - graag een ander laat lijden wanneer het niet nodig is. Maar men zoekt dan toch de vrede:en dat kunnen wij alleen, wanneer wij de baas zijn. Neen, zolang er bazen zijn is er geen vrede, want dan is er een tegenstelling. Samenwerking moet er zijn, eerlijk en oprecht. Maar ja, het is alweer hetzelfde: het licht is in de duisternis gekomen, maar de duisternis heeft het niet begrepen.

Wanneer iemand ergens in het openbaar zou spreken, zoals ik hier nu doe, dan heb je heel veel kans dat hij bij u uitgekreten wordt voor een communist en bij de andere partij voor een Amerikaans imperialist, of een bougoise spion. Het past nu eenmaal niet in het systeem. En precies zo gaat het nu tot in de diepste duisternis toe. Stel u voor dat een lichtende kracht, een engel - voor mijn part het hoogste wat er is - neerdaalt in de duisterste sferen. Iets, wat wel gebeurt. Denkt u dan dat die duistere geesten zeggen: "God zij dank, daar komt licht. Daar klamp ik mij aan vast. Ik word door dat vuur gereinigd en kom dan bij God." O neen, zij zeggen: "Licht, dreiging, vuur. Vlucht weg!" Maar het licht komt niet, om hen te bedreigen. Het komt om hen te helpen. Ook hier weer: Het licht is in de duisternis gekomen en de duisternis heeft het niet begrepen. Het is het oude liedje.

Ik geloof, dat u zo langzamerhand wel zult begrijpen dat die vertaling wel juist is. De duisternis kan het licht niet grijpen, maar de duisternis kan het licht begrijpen. D.w.z. verstaan. In het begrip, dat het van het licht verworven heeft, zichzelf als duisternis uit blussen, één worden weer met de kracht, vanwaar uit het is voortgekomen. Eén zijn, zonder tegenstelling, binnen God en met God. Dat is de oplossing voor alle problemen. Jezus heeft de mogelijkheid voor de wereld willen opnemen. Hij heeft aan de wereld en aan vele geestelijke sferen zijn waarheid verkondigd. Maar.... Hij heeft er niet bij gezegd: "Je mag niet terugschrikken, niet terugdeinzen. Je moet aanvaarden". Juist daarom hebben wij vaak gedacht, dat Hij de Koning was, dat hij de strijd wel voor ons zou winnen. Daarom zijn er velen die optrekken op de maat van: "Onward, Christian Soldiers". Vooruit, Christen-soldaten! Is er ooit een grotere tegenstelling geweest dan dat en de leer? Een zuiverder bewijs voor het onbegrip, dat men toont van Jezus leer. Christen soldaten: Christen strijders! Zelfs niet strijden om de leer op te dringen aan anderen. Dat mag geen strijd zijn. De enige strijd die je mag kennen is tegen jezelf, om zo te komen tot het licht en een aanvaarden van de weg, maar verder ook niet.

Vertel het ze maar eens. O, zij komen bij u aankloppen: Bent u bereid om te sterven? Zij komen bij u aankloppen? God roept u. Zij komen bij u binnendringen? De Heer vraagt ook uw ziel. Zij komen: Vreest de verdoemenis. Zij fluisteren u toe: De duivel gaat rond als een briesende leeuw, zoekende, wie hij zal verslinden, vlucht toch uit deze wereld, kom tot ons vóór het te laat is. Zij bedoelen het allemaal zo goed. Zij bedoelen het zo werkelijk heel erg prima goed. Maar het zijn net zulke mensen als Annas en Kajafas. Net zulke mensen als Pilatus en Judas waren. Mensen die, omdat zij God en Gods Liefde niet willen of kunnen begrijpen, eenvoudigweg Gods Licht verloochenen. Nu moet u niet denken, dat zij dat opzettelijk doen hoor. Er is, meen ik, niemand op de wereld die opzettelijk het Goddelijke Licht van zich afwijst. Waarom zouden wij ook? Zij verlangen toch naar dat licht? Maar zij verlangen naar dat licht op hun manier. Precies zoals zij het willen hebben en anders niet. U kent ze misschien. Er zijn er zovelen die het eerlijk oprecht menen en die altijd zalvend op de een of andere manier bezig zijn. Misschien heeft u ze wel eens zien staan op een kansel: "De toorn des Heren is over ons". Dwazen. Hoe kan God nu toornig zijn? Hoe kan een Schepper zich verwaardigen toornig te zijn. Zijn evenwicht te verstoren voor een schepsel. "Wij zijn uitverkoren. En het getal der uitverkorenen is 144.000." Akkoord. Als je het zo wilt stellen. Voor mijn part. Maar waarom dan aan de anderen vertellen dat zij verworpen zijn? Kan God in Zijn Liefde en Goedheid - als je goed nadenkt - iets van Zijn Schepping verwerpen? Zonder in onrechtvaardigheid te vervallen en Zichzelf te ontbloten van elke Goddelijke waarde? Dan zou Hem alleen een bovennatuurlijke macht blijven zonder meer.

Ach, er zijn er die, vroom mummelend u toefluisteren: "...Dat de Heer zo goed is geweest..." Maar zij bedoelen ermee, dat wij nu vrede moeten hebben met het leven, want zij kunnen niet anders. Maar van die goedheid geloven zij meestal geen jota in hun hart, zij praten zichzelf wat voor. Wat wil men eigenlijk daarmee? Het licht is er toch voor eenieder? De hele wereld staat voor u open. God zendt keer op keer de hoogste geest uit de hoogste waarheid, die maar enigszins begrepen kan worden op de wereld, zoals Hij overal Zijn waarheid zendt en Zijn Licht. God houdt ons in het leven. God leidt ons. God redt ons, wanneer wij ons maar overgeven aan Zijn leiding. God is in ons. Die behoeft niet van buitenaf tot ons te spreken. Maar wij moeten Hem eerst kunnen aanvaarden. Wij moeten begrijpen dat God in ons spreekt. Maar ja... Als God tot ons komt, is het ook vaak het licht, dat komt in de duisternis.

Want wij vinden het allemaal heel mooi en heel goed, dat God tot ons komt. Buitengewoon zelfs. Wij gaan er over opscheppen, in plaats van te begrijpen dat dit licht het begin moet zijn van een licht dat over de wereld gaat. Zó, dat wij niet met woorden, maar met daden en leven Gods Licht en Gods Kracht maken tot een werkelijkheid in de wereld, of de sfeer, waar wij zijn, zo goed als wij kunnen. Wij moeten begrijpen, dat wij voor ons dat Goddelijke Licht moeten aanvaarden en dat wij eenieder die er ons om vraagt, dit Goddelijke Licht en deze Goddelijke leiding moeten geven. Aan alle anderen zullen wij het licht moeten tonen en zo zij ons niet vragen, verder gaan. Daarom geloof ik, dat de vertaling juist is geweest, dat het citaat goed is geweest en dat werkelijk met recht Johannes schrijft, dat het licht is gekomen in de duisternis, maar dat de duisternis dit niet heeft begrepen. Want zo is het geweest door alle tijden. Omdat wij vaak eerst in de duisternis moeten verstikken voor wij bereid zijn het licht te aanvaarden, niet zoals wij het wensen, maar zoals God het geeft.

Nu hoop ik maar dat ik hiermee het onderwerp goed heb belicht. Commentaar hierop? Een paar kuchjes, maar ik hoop niet cynisch gemeend, noch het resultaat van een ernstige verkoudheid. Verder geen commentaar?

Vraag: Er is nog een onderwerp. In het Oude Testament, Koningen I, lezen wij dat Koning Salomo een tempel bouwde. Hoe hij daarin 2 kolommen plaatste, daarop wetten. Hij gaf aan elk van deze kolommen een naam met een bijzondere waarde, welke naam wordt hieraan gegeven, welke waarde wordt eraan toegeschreven en welke betekenis moet eraan worden gegeven aan de wetten, die Koning Salomo hierop aan heeft gebracht?

Antwoord: Daar kan ik niet op ingaan. Het spijt mij heel erg, hoor. Maar de juiste verklaring hiervan behoort tot de z.g. geheimen. Het is niet mijn taak deze hier maar even van het dak, of beter van het podium af rond te bazuinen. Ik kan u wel vertellen, dat Salomo ontzettend veel wist over de wisselwerkingen tussen stof en geest. Dat hij deze tot uitdrukking heeft gebracht in zijn tempel, zowel als hij trachtte dit te doen aan de volmaakte eenheid van stof en geest. Deze symbolen waren beiden in de tempel aanwezig.

De zuilen? Ach, ik kan u voor uw denken een kleine richtlijn geven. De naam echter noem ik u niet. U kunt ze naslaan en nazoeken. Zij zijn bekend, nietwaar? Zelfs de ware namen en niet slechts de omgezette namen zijn bekend bij degenen, die een beetje verder zijn doorgedrongen in de oude esoterische kabbalistiek. Die weten, hoe de zuilen heten. Die weten ook hoe het bekken heette tussen twee haakjes. Want het bekken in de tempel had ook een bijzondere naam. Maar laten wij zeggen dat de zuilen kunnen staan voor de wereld van de stof en de wereld van de geest. Beiden zijn zij in staat om ons bewustzijn in te vangen en ons gevangen te houden. Beiden zijn zij in staat om ons steun te geven, ofwel buiten ons eigen element om te doen gaan en daardoor veel pijn en nood te lijden.

Wanneer wij weten dat bijzondere krachten regeren over de stof en over de geest, wanneer wij verder weten dat het streven van de magiër, die Salomo was vóór hij ter wille van een Abessijnse Koningin zichzelf verloochende, als ook zijn tempel die bijna volbouwd was, dan kunt u begrijpen, dat hij gezocht heeft en heeft moeten zoeken naar het grote geheim der eenheid. Dat hij deze grote eenheid magisch trachtte vast te leggen in zijn tempel, waarbij echter het bekken de eerste keer niet goed gegoten werd - mislukking van de éénheid - terwijl de namen van de kolommen ook verkeerdelijk werden ingegrift, zodat er op de een zelfs per ongeluk zelfs een soort groet kwam te staan, n.l. Sholom.

Ach, zo gaat het eigenlijk altijd. Daar komen wij weer op het vorige onderwerp terug. Gek is dat. Ook Salomo, die toch ontzettend veel licht had, prefereerde op een gegeven ogenblik toch zijn eigen duisternis. Vandaar dat de symboliek die overgeleverd is van zijn tempel, niet volledig zuiver is, ofschoon de maten, die overgeleverd zijn, in de meeste gevallen volledig juist zijn. Er zijn echter in zijn tijd Joodse magiërs geweest die vast hebben gelegd wat Salomo heeft vergeten en daarom uit de boeken van de Joodse geschiedenis is verwijderd. In de overleveringen zijn deze zaken echter vaak nog wel te vinden.

Voor degenen die zich hiervoor interesseren: u kunt misschien een deel van deze vragen beantwoord krijgen, wanneer u zich wendt tot de Maçonnerie en in andere gevallen - maar ik betwijfel of dit gemakkelijk te bereiken is - in een kabbalistische basis. Daar kan men u die verklaringen precies geven. Het blijft echter de vraag of men u - zelfs onder vier ogen - precies de waarheid zal vertellen. Want deze dingen behoren nu eenmaal tot de behoeftige geheimenissen. Dit, waaruit al deze dingen tezamen het grote machtwoord, de grote naam, kan worden afgeleid: Het woord, dat was in den beginne. Men noemt dit ook wel de ware naam van God.

Ik hoop, dat ik u met deze korte verklaring mijn weigering een beetje heb verzacht. Het is eigenlijk een.... vergulde pil wilde ik zeggen - maar dat gaat niet - een vergulde pil. Ik hoop, dat u er zo genoeg mee wilt nemen, want ik kan mij niet permitteren om geheimen te gaan vertellen aan degenen die niet de nodige inwijding hebben, of ingewijd zijn. Degenen die hier te veel van zouden weten zonder zich bewust te zijn van de waarde en de consequenties van deze wetenschap zouden daar onder bepaalde omstandigheden veel kwaad mee kunnen doen. Daarom juist moet eenieder, zoals dat heet "zevenmaal beproefd zijn" en "driemaal drie treden van bewustwording doorlopen hebben" voor hij of zij waardig is het geheim in zich te dragen. Tot u het zover heeft gebracht, zullen wij dus het onderwerp maar sluiten.

Ik dank u natuurlijk voor uw aandacht. U kunt nu gaan pauzeren.

Goedenavond.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond vrienden.

Vragenrubriek. Persoonlijke vragen worden niet beantwoord, ook niet over Sinterklaas en Zwarte Piet. Alle andere vragen, zover ik in staat ben om het antwoord te geven, of te vissen. D.w.z. van anderen te krijgen dus. Maar ja, weet u wat het is met dat vissen? Je gooit een visje uit om te kijken wat je krijgt. Dan denk je soms, dat je een snoek hebt, dan is het alleen maar een paling. Ja, daar lachen jullie om, je zegt: Hoe kom je daarbij, maar ik wil het alleen maar even duidelijk maken. Kijk eens, wanneer je een goed antwoord hebt dat je kunt begrijpen, dan kan je het ook weergeven. Maar als je het nu maar half begrijpt, dan noem ik het een paling, want dan is het zo'n glibberig geval, dan weet je eigenlijk niet, hoe je de zaak aan moet pakken om het toch nog goed te zeggen. Dus daarmee rekening houdende zullen wij beginnen met het beantwoorden van vragen.

Vraag: Er is gezegd dat reïncarnatie vrijwillig is. Zijn wij allen reïncarnaties? Toen ik deze vraag deed, zei men: Natuurlijk, anders zou je hier niet zitten. Je hebt al enige bewustwording, maar bent nog zoekende. Ik kan mij niet indenken dat dit je eerste leven zou zijn. Wat is uw mening hierover?

Antwoord: Och, wat zal ik zeggen? Kijk eens, om nu te zeggen dat jullie allemaal bij elkaar reïncarnaties zijn, dat zou, als ik ze zo op de keper beschouw, voor een stuk of drie, vier niet waar zijn. Ik zal niet vertellen wie, anders ben je nog trots ook. Ik bedoel maar dit: Het ligt aan de geestelijke toestand waarin je mens wordt, plus de wijze waarop je leeft. Of je hierna weer werkelijk zult reïncarneren en dat is voor een vroegere keer precies hetzelfde. Dus sla je niet trommelend op je borst, nietwaar, en zeg: Ik ben al aan de 179e reïncarnatie toe, want dan zou ik in de verleiding komen om te antwoorden: stommeling, ben je zo vaak in de klas van het leven blijven zitten? Je kunt in één leven over de menselijke fase heen komen. Als het je niet lukt, wel dan ben je niet zo knap als je denkt. Precies zoals het mij is gebeurd. U bent niet allemaal reïncarnaties. Dus het is niet noodzakelijk. Maar als je zo de zaak bekijkt en je ziet het kleine percentage "nee's", dat ertussen zit, dan kun je zeggen, 80% kans heb je in ieder geval, als het niet meer is.

Nu, ik zou zeggen, dat is het antwoord op uw vraag. Commentaar?

Vraag: Jezus zegt: "Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader in de Hemelen volmaakt is". Hoe kunnen wij volmaakt zijn, als wij slechts een deel zijn? In het "deeltje" zijn schuilt toch reeds de onvolmaaktheid?

Antwoord: Dat ligt er maar aan, hoe je de zaak bekijkt, Alle dingen zijn vanuit God volmaakt. Dus ook wij. Je zou het misschien niet aan mij zeggen, maar ik ben ook volmaakt. Echter ik ben mij van deze volmaaktheid niet bewust, terwijl God Zich wel van Zijn volmaaktheid bewust is en daar schuilt het grote verschil in. God is de volmaakte en rechtvaardige Schepper. In Zijn volmaaktheid uit Hij Zijn wezen in de Schepping, dus volmaakt. Anders is het Zijn wezen immers niet. En in deze volmaakte Schepping worstelen wij om een bewustzijn te verkrijgen van ons eigen wezen, dat door God volmaakt is geschapen, maar waar wijzelf over het algemeen maar een heel klein beetje van snappen. Hoe groter ons bewustzijn, hoe meer wij doordringen tot de kernwaarde van ons bestaan die de onmiddellijke Goddelijke Kracht is, door ons geuit en geopenbaard, hoe meer wij ook de volmaaktheid zullen vinden. Dus, zoekende naar de volmaaktheid van ons eigen bestaan, leven en zijn, kunnen wij volmaakt zijn gelijk de Vader. D.w.z. ons bewust zijn van ons eigen afgerond zijn. Zij het dan ook dat wij dit zijn binnen het geheel van de Schepping, terwijl God de alomvattende Volmaaktheid is. Ik zou zeggen: het is duidelijk.

Vraag: Maar de Schepping bestaat toch al zo lang. U zegt dat hier mensen zijn die nog niet geïncarneerd zijn geweest. Ik kan mij dat niet voorstellen.

Antwoord: Nu ja, zij zullen wel geïncarneerd geweest zijn, maar in ieder geval niet als mensen. Een reïncarnatie noemt een mens meestal een mens die vroeger al eens een mens geweest is, maar als mens toen niet menswaardig genoeg geleefd heeft om aan een verder menselijk bestaan te ontkomen, waardoor hij dan als mens weer hier aanwezig is, nietwaar? Wanneer ik dus zeg dat er hier een paar aanwezig zijn die nog niet als mens hebben geleefd, dan zeg ik dus, dat dit geen reïncarnaties, menselijke reïncarnaties zijn. Het zijn wel hernieuwde incarnaties, die tijdens, of over het menselijk bestaan reeds eens aan de stof gebonden zijn geweest. Duidelijk? Klaar als een klontje? Geen protesten?

Vraag: Tot de orde, die het onbloedige offer bracht, behoorde lang vóór Melchizedek een zekere Eisiah. Is dit dezelfde persoon die aangeduid wordt met de naam: Esir of Osir? Zo niet, kunt u ons iets vertellen over die Eisiah? In welke tijd en uit welke streek komt hij voor?

Antwoord: Eisiah was hogepriester in het land van Argir (?). Wat een naam, hè? Argir, maar het is nu eenmaal zo. Dit was gelegen in de buurt ongeveer van het huidige Benares. Het land was, zoals dat heet, vijf dagreizen groot. Aangezien men toen nog te voet reisde was dat nu niet direct zo ver. Dit land was eigenaardig in zoverre, dat een deel van de bevolking later deel heeft uitgemaakt van de priesterschap in enkele beschavingen, die in het Gobi-gebied hebben bestaan. Vele nakomelingen daarvan zijn later naar de Punshab (?) gegaan en vandaar uit heeft een flink gedeelte zich als betere Boeddhistische priesters zich teruggetrokken in verschillende tempels. O.a. de Tempel van de Wereld: Uit dat land kwam die man dus. Wat het precies voor iemand was, weet ik ook niet, hoor. Kijk eens, hij staat nu veel te ver boven ons om te zeggen: "Kom, ik ga eens even kennis maken". Bovendien ligt hij in de tijd te ver terug om bv. over zijn uiterlijk een oordeel te vellen. Wat toen heel erg mooi was, zouden wij nu misschien wel heel lelijk vinden. Dan zou ik misschien zeggen: Het is een lelijkheid en eigenlijk liegen, want misschien was hij in zijn tijd wel een zeer schoon en edel man. Het enige wat wij zeker van hem weten is dat hij behoorde toen reeds tot de Witte Broederschap op aarde en voor die tijd reeds op een andere planeet in stoffelijke vorm geleefd heeft. Meer kan ik er heus niet over vertellen, hoor. Maar wat een naam, hè? Argir. Ik zal niet meer vragen, of het voldoende is, het moet wel voldoende zijn.

Vraag: Eens werd uitgelegd, hoe men in het hiernamaals van gedachten wisselde door het opbouwen van gedachtebeelden. Als voorbeeld gaf men de moeilijkheid voor een Eskimo om aan een neger het begrip "sneeuw" te verduidelijken, terwijl de neger het begrip "palmboom" moest overbrengen. Ik begrijp niet waarom de neger het beeld van de palmboom niet zo visueel waarneembaar buiten zich kon plaatsen, dat ook de Eskimo

dit zag? Men kan toch de gedachtebouwsels van anderen waarnemen? Hoe zou er anders ooit een landschap waarneembaar zijn?

Antwoord: Daar kan ik mij nu wel van af gaan maken, zoals sommige anderen die wat ernstiger heten te zijn. Dan moet ik zeggen: Hoor eens, dat kunnen wij jullie toch niet helemaal verklaren. Wacht maar tot je het zelf mee kunt maken, zo lang duurt dat niet.

Reactie: Dat werd vorige week gezegd.

Antwoord: Maar nu moet u toch maar eens naar mij luisteren. Kunt u iets herkennen wat u nog nooit gezien heeft? Neen? Weet u, wat het is wanneer u het nog nooit gezien heeft? Neen. Dus als een ander u iets toont, dat in uw eigen bewustzijn nog niet aanwezig is, waar u nog niets vanaf weet, weet u dan hoe het er uit zal zien, hoe het in elkaar zit enz., enz.? Je moet er dus eerst eens een tijdje over praten, vóór je er een idee van krijgt. Als je nu begint met gedachten, dan moet je niet vergeten dat gedachten associatieve begrippen zijn. Een associatief begrip wil zeggen - nu ga ik nog veel deftiger praten - dat een gedachtebeeld een composiet beeld is.

Ik zit heerlijk bij een ander te spieken. Eerlijk. Anders zou ik zo ver niet komen.

Een composiet beeld dus, dat samengesteld is uit afzonderlijke begrippen, maar toch uit deze afzonderlijke begrippen een beeld opbouwt. Als wij nu zeggen: boom, dan bedoelt die neger palmboom. Die Eskimo zal wel niet over sneeuw gepraat hebben, dat zal wel voorbeeld of misverstand geweest zijn. Eskimo's geloven dat de hele hel uit sneeuw en ijs bestaat. Begrijpelijk. Ik heb ik wel eens gedacht. Lastig als je een Eskimo bent. Dan moet je elke morgen aan het sneeuwruimen, Enfin, zij hebben er de ruimte voor. Stel je voor dat die Eskimo nu ook denkt aan een boom. Die heeft wel een den gezien, of een berkje. Wanneer nu de gedachte "boom" komt, waar denk je dan aan? Wortels, stam, loof, plantaardig. Ja, niet zoals de vorige week hier die lollige meneer met "Het hangt aan de muur en het tikt", hoor. Maar de Eskimo denkt dus aan stam, wortels en boven nog bladeren eraan. Dat is het begrip "boom" nu eenmaal. Wanneer je aan een boom denkt, denk jezelf aan het geheel. Maar de voorstelling is uit afzonderlijke beelden opgebouwd, u begrijpt dus wel dat de samenstelling van het gedachtepakket "boom" bij de Eskimo iets anders is dan bij de neger. Dan moeten gelijke onderdelen net zolang worden vervangen tot er een evenredig beeld is gevonden. M.a.w. door steeds de kleinigheden, de details te wijzigen, kan de neger aan de Eskimo langzaam maar zeker duidelijk maken wat een palmboom zo ongeveer is. Ik zou zeggen, dat dit zo klaar is als een klontje.

Vraag: Maar maakt nog niet de kern van de vraag. Kan de neger die vorm niet zo zonder meer buiten zich zetten, dat.....

Antwoord: Zoals in een potje buiten zetten, dat gaat nu juist niet. Want gedachten zijn vormen bij ons, de vorm die de gedachte projecteert is de gedachte, d.w.z. dat een ander de gedachte "ziet" volgens zijn eigen waarneming en niet volgens een feitelijke waarneming. Door de indruk op ons afgezonden, wordt een beeld gewekt als zou het beeld buiten ons bestaan. Hoe meer wij gelijk en gelijkelijk aan een bepaald beeld denken, hoe zuiverder omschreven het voor anderen wordt en dus ook, hoe duidelijker waarneembaar voor anderen.

Vraag: Maar hoe ontstaat dan een landschap dat iemand ziet in het hiernamaals? Dat is toch immers een vaste vorm?

Antwoord: Met die landschappen is het als met de baard van Sinterklaas. Zij zijn niet echt. Het is geen reëel landschap. Het is een reeks van soms plaatselijk vastliggende prikkels, die door eenieder als landschap ervaren wordt. Dat kun je nu toch wel snappen? Nu, dan is het geen echt landschap? Dat wil dan dus ook zeggen dat eenieder het op zijn manier ziet en ook iedereen een beetje anders. En als ieder het een beetje anders ziet, dan zijn er bepaalde punten waar eenieder het over eens is. Die punten dienen dan voor eenieder, om aan de hand daarvan een eigen omgevinkje op te bouwen. Juist daardoor heeft men een landschap, een wereld, waarin men gezamenlijk doorheen kan gaan. Per slot ziet de een misschien vliegen met vier pootjes en de ander met acht pootjes. Maar daarover praten zij niet, want dat is niet belangrijk.

Vraag: Wanneer men dus daar voor een afgrond staat en men zegt tegen zichzelf: er is geen afgrond, ik denk alleen maar dat er een is, zou die dan verdwijnen?

Antwoord: Dan is hij er nooit geweest. Dat kun je niet snappen? Om die afgrond te zien, moet ik het beseft hebben: hier is een afgrond. Denk ik dat, dan is die afgrond er ook. Dan kost het heel wat om mij te overtuigen, dat hij er niet meer is, dat kan ik je wel vertellen. De meeste mensen praten zichzelf nogal gemakkelijk wat aan, maar in dit geval is het heus moeilijk. Als ik zeg: Jij denkt dat daar een afgrond is, maar er kunnen hier geen afgronden zijn, want er bestaan hier nu eens geen afgronden. Mijn eerste reactie is dus: dit is een vergissing van een ander, dan schakel ik voor mij de afgrond uit. De ander ziet mij over de afgrond heen tippelen en zegt dan: He, je kunt over deze afgrond lopen en loopt er ook overheen. Maar het blijft voor hem nog steeds een afgrond. Alleen een afgrond, waar je gemakkelijk overheen kunt lopen. Begrepen?

Weet je wat het is? Er zijn nu eenmaal mensen die zich een hiernamaals voor willen stellen compleet met wegwacht, verkeersagenten en een vast wetboek van vorm, Maar dat is er nu eenmaal niet. Wel heb je het allemaal in jezelf. Per slot van rekening, wat heb je aan een wegwacht, wanneer er geen wegen zijn? Wat heb je aan een wetboek, wanneer de enige wet die er is, de Goddelijke Wet is, die in onszelf berust en waar wij niet tegenop kunnen?

Vraag: Om nog even op die palm terug te komen: Wanneer er een heel bos van palmbomen zou zijn, door velen waargenomen, dan zou die Eskimo die nooit een palmboom gezien heeft, geen palmen zien?

Antwoord: Hij zou geen palmboom zien. Maar door het vergelijken van de eigen indruk met die van de anderen die wel een palmboom zien, zou hij toch langzaam tot het begrip kunnen komen, wat een palmboom is. Heeft hij dat eenmaal begrepen, dan ziet hij hetzelfde als alle anderen.

Vraag: Maar je kunt je als geest toch willekeurig verplaatsen, overal naar toe?

Antwoord: Je kunt zelfs naar de bioscoop. Maar je kunt niet zien wat er gespeeld wordt. Dat moet je eerst uit de gedachten van de aanwezigen halen. Plaats is voor de geest geen beperking meer, omdat het bewustzijn kan worden gericht op elk willekeurig punt dat ik begrijpen kan. Daar gaat het nu juist om.

Vraag: Maar wanneer die Eskimo nu naar Afrika gaat?

Antwoord: Dat kan hij niet. Hij ziet dan niets voor hij van een ander heeft geleerd wat Afrika eigenlijk is. Ofwel tot hij, door een vage kennis hierover, zo veel gedachtebeelden over Afrika kan opvangen, zij het dat deze redelijk misschien onjuist zijn, van Afrika.

Vraag: Je blijft dus beperkt tot de ervaringen die je hebt? Dan valt dat wel tegen. Kennis is dus wel een groot voordeel?

Antwoord: Ja en neen. Als je het hiernamaals beschouwt als een soort van reisvereniging wel. Dan is het een voordeel. Maar als je het nu beschouwt, zoals het werkelijk is: dat deze vormenwereld alleen een overgang is, waarin je alle vorm moet verliezen, dan zou ik zeggen, maakt het niet zoveel uit. Dan ga je niet meer zoeken naar Afrika, of naar Amerika. Dan ga je zoeken naar bepaalde gedachtenuitstralingen.

Vraag: Het voordeel is dus dat je van elkaar alles te weten kunt komen. Alles kunt begrijpen.

Antwoord: Nou, nou. Ik heb mij laten vertellen dat er tegenwoordig zo veel echtscheidingen zijn, omdat zij alles van elkaar te weten konen. Waarmee ik maar wil zeggen, dat dat niet altijd noodzakelijk is. Je kunt elkaar beter begrijpen, wanneer je alles weet van bv. het menselijke zijn. Bij het menselijk zijn, komt het er niet zo heel erg op aan wat daar persoonlijk onder zit. Of dat nu Amsterdam is, of voor mijn part een plekje op de Moker-heide. De omgeving maakt weinig uit. Wat de geest begrijpt is de gedachte en dan nog niet eens de gedachte zoals u ze redelijk denkt, maar zoals zij werkelijk in u leeft. Vormen en omgevingen zijn uiteindelijk onbelangrijk. Je kunt overal naar toe gaan, maar je ziet alle dingen zoals je gewend bent geweest ze in je stoffelijk bestaan te zien.

Laten wij als voorbeeld zeggen dat u op bezoek gaat in het een af ander negerdorp. Geestelijk. Dan ziet u dat dorp, zoals u zich een negerdorp voorgesteld heeft, toen u nog op aarde leefde. Maar u ziet de mentaliteit, het gedachteleven van de negers, precies, zoals het is. Want dat zijn de menselijke waarden. Wij komen er wel.

Vraag: Heeft dit dan alles met je eigen bewustwording te maken?

Antwoord: Ja. Geestelijk heeft alles met de eigen bewustwording te maken. Stel je nu eens voor dat ik minder bewust zou zijn, dan ik nu ben. Dan zou ik hier niet kunnen praten. Als ik minder bewust zou moeten zijn als ik - laat eens kijken - vier levens geleden was, dan zou ik bewusteloos zijn. Waar ik maar mee wil zeggen dat het van keer tot keer beter gaat. Uit de verschillende ervaringen haal je het bewustzijn, dat noodzakelijk is.

Vraag: Als die neger nu denkt aan een boom, dan schept hij toch een beeld?

Antwoord: Dat schept hij voor zichzelf.

Vraag: Kan die Eskimo dat dan niet waarnemen?

Antwoord: De Eskimo neemt, zoals reeds gezegd, de gedachte waar. Maar hij heeft geen ogen. Hij neemt met zijn bewustzijn waar. Zoals je kleurenblind bent, wanneer de oogzenuwen niet gewend zijn om een bepaalde kleur te zien, zo kan de Eskimo blind zijn voor een deel van de waarden die bij het begrip "palmboom" horen. Hij zal wel een boom zien, maar zeker geen palmboom, zoals de neger het bedoelt. Dat moet hij eerst leren zien. U associeert dat zien met een zien zoals u hier doet.

Reactie: Laten wij zeggen: waarnemen.

Antwoord: Juist. Maar dan een waarneming die volkomen subjectief is. Ook al zo'n mooi woord: subjectief. Als je het zo beschouwt, begrijp je wel dat de persoonlijke interpretatie de waarde van het beeld bepaalt. Eerst, wanneer de interpretatie zodanig verbeterd is, dat zij gelijkluidend wordt met de interpretatie van het beeld, dat de ander heeft, kan een volkomen gelijk ervaren daarvan optreden. Misschien ben ik nu niet direct een gemakkelijke spreker in dit geval. Maar ik probeer u tenminste en de taal zo goed en duidelijk mogelijk uit elkaar te pluizen.

Reactie: Dat lukt dan nogal.

Antwoord: Wat zal ik daarop zeggen? Ik ben in het leven nogal vlot van de tongriem gesneden geweest. Of om het wat meer Brabants te zeggen: Ik kon klappen als een ekster. Dat is een van de dingen die ik uit mijn laatste leven heb overgehouden. In mijn laatste leven was dat zo'n beetje mijn broodwinning. Want als je bij een boer aan de deur komt met potten en pannen, of met garen en band, dan beginnen zij altijd "neen" te zeggen. "Neen, ik heb niets nodig". Dan moet je zo lang weten te praten, tot ze zelfs veters kopen voor hun klompen. Dan ben je een goed koopman, dus heb ik het praten geleerd.

Maar laten wij eerst eens verder gaan met de vragen.

Vraag: Moet men iemand die vanaf zijn kinderjaren steeds zijn ouders en andere nabestaanden verdriet en ellende heeft bezorgd, en die ondanks herhaaldelijk geboden kansen tot een levensmislukking is geworden nogmaals een helpende hand toesteken, waar de vrees bestaat dat het vertrouwen voor de zoveelste keer beschaamd zal worden, of moet men hard zijn en zijn handen van zo'n mens terugtrekken? Mij dunkt, dat zowel in het ene als in 't andere geval een grote verantwoordelijkheid wordt gedragen.

Antwoord: Kijk eens, als er iemand staat - ik noem nu maar een voorbeeld - die altijd om een gulden vraagt bij iedereen en onmiddellijk dat twee huizen verder omzet in "Eau de Schiedam", dan zeg je: Die vent is dat niet waard. Elke keer belooft hij dat hij het niet zal doen en hij doet het toch. Ik mag hem dus in geen geval meer iets in handen geven op die manier. Wanneer hij dan weer bij je komt en zegt: Ik heb zo'n honger. Ik heb heus geld nodig. Geef mij een gulden van je. Dan zeg je: Ga maar even mee naar de bakker, dan zal ik een broodje voor je betalen. Je bent natuurlijk verplicht - let wel! Verplicht - om je medemens te helpen. Maar je bent niet verplicht die medemens te helpen zichzelf in de puree te helpen. Want dan is dat geen helpen

meer. Je bent slechts verplicht die mens de kans te geven zich te handhaven. Maar alleen dan wanneer je daarmee die mens geen verantwoordelijkheid en geen middelen in de hand geeft die aanleiding kunnen zijn tot nieuwe fouten. Ik zou dus zeggen - in een geval zoals hier in deze vraag gesteld wordt - zou ik zeer zeker zo iemand niet laten verhongeren. Maar ik zou hem rustig op water en brood laten leven. In een dergelijk geval zou ik zo iemand zeker niet in vodden rond laten lopen. Maar ik zou hem zeker ook geen nieuwe kostuum cadeau geven, hoogstens een afdankertje. Wanneer zo iemand bij mij zou komen en zeggen: ja, maar ik wil wel weer een zaak beginnen, dan zeg ik: hoor eens, begin nu maar eerst eens ergens bediende te worden. Als je dat nu heel goed doet, zal ik er wel over denken of ik je nog eens verder help. Bewijs mij nu eerst maar eens, dat het menens is.

Je moet altijd er rekening mee houden, dat wanneer je zo iemand altijd geeft wat hij vraagt, je het hem nog gemakkelijker maakt om een mislukkeling te worden, dan wanneer je het weigert. Dat risico mag je niet nemen. Maar zou je alles weigeren, dan zou je zo iemand alle levensmoed en alle vertrouwen in het leven kunnen ontnemen. Je moet dus zo iemand de mogelijkheid bieden om voort te bestaan, mits hij of zij dan ook alles geeft om zich in het leven te handhaven.

Zo. Ik geloof dat ik mijn mening hiermee behoorlijk duidelijk heb gemaakt. Maar vind je het niet, dan kun je verder vragen.

Vraag: Wat is de betekenis van de doop?

Antwoord: Ik ben bang dat wanneer ik daarover ga praten, u mij een beetje profaan zult gaan vinden. Maar goed. Een vraag is een antwoord waard. Niet, dat ik dat altijd vind, maar beleefdheidshalve kan ik dat dan toch niet zeggen. In dit geval in ieder geval niet. Ik bedoel niet dat ik deze vraag wel geen antwoord waard vind. Ik bedoel juist dat ik deze vraag niet geen antwoord waard vind. Let dus op:

Toen de allereerste mensen in stamverband begonnen te leven, waren zij heel erg voorzichtig om water over te steken. Daar waren zij heel erg bang voor. Wanneer nu iemand van zijn eigen stam vluchtte naar een andere stam, dan moest hij dus meestal wel dat water door. In die tijd hadden zij nog geen overzetpontjes en geen vlotjes ook. Dus zo iemand sprong heel vlot te water en mits hij lang genoeg bleef drijven - daar nam men dan wel een stuk hout, of later opgeblazen stuk dierenhuid voor - dan kwam hij aan de ander kant poedel nat en ook verder poedel aan. Hij werd dan nog geaccepteerd als lid van de stam, want: "hij was over het water gekomen". Hij had dan daarmee alle verplichtingen aan de eigen stam van zich afgegooid en alle verplichtingen van de nieuwe stam aanvaard.

Later heeft men dat als symbool ingevoerd. In sommige gevallen een soort bloeddooop, waarbij het bloed van de mens zelf, plus het bloed van een lid van de stam worden vermengd en de hoofden ermee worden gemerkt. Iets, dat nog in verbasterde vorm is aan te treffen bij - hoe heet die juffer ook weer met dat vriendelijke gezicht - Kali Durgha, dat doodsgodinnetje. Neen, geen Chinese, hoor. Nu moet je de Chinezen niet beledigen. Hindoe. Kali, de Verschrikkelijke en aan de andere kant: Kali, de Zegenbrengende. Want zij is tweeledig. In ieder geval is het bij andere stammen gebleven als een doop met vloeistoffen, met water, waarbij dus de doop dus wordt tot een symbool van het aanvaarden van een nieuwe taak, van nieuwe verplichtingen, terwijl men gelijktijdig alle oude schulden en verantwoordingen van zich afschudt.

Jezus heeft dat ook gedaan. Johannes, de Doper verkondigde de Messias. Hij bevrijdde eenieder die wilde van alle oude verplichtingen door de doop, mits men zo goed wilde zijn de Messias te volgen wanneer Hij kwam en tot dan de Messiaanse verwachting tot levensdoel te maken. Jezus liet Zich dopen, omdat Hij hierdoor alle verplichtingen die Hij als Jood tegenover het Jodendom had, aflegde en daarvoor de vrijheid won om voor Zich de Verkondiger van de Goddelijke Waarheid te worden. Maar tevens heeft Hij dus alle verplichtingen van dat laatste daarmee aanvaard. Zo zit het dus eigenlijk met de doop in elkaar.

Genoeg? Ik weet wel wat, hoor. Ik klink soms stommer dan ik ben.

Vraag: Bestaat het monster van Loch Ness werkelijk: hij moet leven bij Inverness in Schotland, met een ronde kop, spitse staart en acht poten, is 16 meter lang, 6 meter dik en ligt niet ver onder het watervlak. Is dat allemaal zo en wat voor taak heeft het dier. Is het een vis of een zoogdier?

Antwoord: Laten wij zeggen dat het een aardige attractie van een vereniging voor vreemdelingenverkeer is. Dan doen zij de dingen wel eens meer op een manier die niet helemaal echt is. U weet wel: zoiets Holland Festival-achtig. Nu kun je natuurlijk genoeg monsters in Loch Ness vinden. Zelfs monsters zonder waarde. Maar dat komt elders ook veel voor. In ieder geval heb ik geen echt monster gezien in Loch Ness, of bij Inverness. En dan die acht pootjes. Hoe moet nu iemand gezien hebben, dat dat beest acht pootjes heeft, wanneer het dicht onder de oppervlakte van het water is? Zij zijn er zeker met en duikboot naar toe gegaan om het eens te bekijken. Hadden zij wel meteen een foto kunnen nemen. Het kan ook zijn dat ik blind ben, hoor. Maar ik geloof toch dat de fantasie hier wel een heel grote rol speelt. Er bestaan wel zeeslangen. Die kunnen inderdaad wel zes à zeven meter lang worden. Maar ik denk maar zo: Loch Ness, bij Inverness, is zilt water. Wanneer de bruinvissen binnen komen en zij zwemmen eens een keertje achter elkaar, lijkt het met dat duiken en opspringen ook net of er een slang voorbijgaat. Je schrikt ervan, je maakt in je schrik de spitsere snuit en de pootjes erbij en klaar is het monster, nietwaar?

Vraag: Een Engelse astronoom beweert dat er steeds meer waterstof gevormd wordt, hetgeen volgens zijn mening de oorzaak is van de uitzetting van de kosmos. Wat kunt hierover zeggen?

Antwoord: Ik kan niet zeggen dat hij ongelijk heeft, wanneer hij zegt dat er steeds meer waterstof wordt gevormd. Maar aan de andere kant ben ik het niet met hem eens, wanneer hij zegt dat hierdoor het vliedende Al ontstaat. Want deze waterstof is uiteindelijk een omzetting van energie, plus kleinste delen, waardoor dus kracht wordt gebonden en aan de kosmos onttrokken. Uiteindelijk zal er dus minder energie aan de sterrennevels worden toegevoerd. Wanneer het kritieke punt van waterstofvorming wordt overschreden, blijft er geen dijend, maar een slinkend Al over. Slinkend. Weleens van slinken gehoord? Dus datgene wat de dames bedoelen, wanneer zij met een vermageringskuur beginnen. Zijn er nog meer vragen?

Vraag: Doet de geestelijkheid met het propageren van hun respectievelijke godsdiensten en daardoor afscheiding tussen mens en mens, terwijl wij allen broeders zijn, doen zij daar niet mede- objectief beschouwd - een anti-Goddelijke daad?

Antwoord: Wie zal zeggen dat wij objectief zijn? Ik zou zeggen: ja. Maar ik weet niet of ik objectief ben. Want ik kan niet zover buiten mijzelf treden, mijzelf geheel verwaarlozen en dan mijn eigenschappen, zelfs van waarneming, uitschakelen, dat ik de waarheid hieromtrent als zodanig kan waarnemen.

Maar ik vind het wel altijd raar dat de tegenwoordige tijd, al wel antitrust en antimonopoliewetten heeft gebracht, maar dat men geestelijk juist monopolie en trustvormingen schijnt te bevorderen. Monopolie van Rome en de oecumenische trust. Je moet het me niet kwalijk nemen hoor, dat ik het zo zeg. Gaat het nu om de organisatorische vorm? Gaat het erom dat jij gelijk hebt met jouw speciale denkwijze, of gaat het erom om Christen te zijn? Of gaat het er misschien nog niet eens om Christen te zijn, alleen om een goed mens te zijn volgens je beste bewustzijn, zodat je zoveel mogelijk de Goddelijke waarde in jezelf, in de wereld tot uitdrukking brengt?

Wat geeft het of je nu Mohammedaan heet, of Islamiet, of, weet ik wat? Wat geeft het of je God Allah noemt, of voor mijn part: Hoe-heet-ie- ook-weer? Wat geeft het, of je nu knielt, of dat je rechtop gaat staan, of je gezangen zingt, of dat je gezangen zeurt - dat gebeurt ook wel eens - of misschien alleen maar je mond houdt, nietwaar, of op een koperen trommel staat te slaan, het blijft toch allemaal hetzelfde. Wat hebben die uiterlijke dingen toch eigenlijk te maken met God? Wanneer een priester een leer verkondigt als de Christelijke, waarin duidelijk merkbaar is dat het hun taak is de leer te verkondigen, d.w.z. deze leer bekendheid te geven - dat staat toch in elke leer, opdat de waarheid n.l. verbreid worde - dan vind ik dat heel begrijpelijk dat zij dat doen en op zichzelf geen anti-Goddelijke daad.

Maar op het ogenblik dat zij hun eigen persoonlijke, menselijke meninkjes over een dergelijke leer superieur gaan stellen boven de waarheid zelf - wat zij dan in theorie niet, maar in feite wel doen - dan geloof ik dat die taak anti-Goddelijk is en dat daardoor een scheiding komt die niet verantwoord is. In plaats van te zoeken naar de krachten, de Goddelijke Krachten die de mensen samenbinden: gaan zij kijken, hoe zij nog een paar extra schotjes kunnen zetten: Kom jongens, wij gaan een harmonium en een Bijbel kopen en een kerk beginnen: Wie doet er mee?" Onzin. Wat dat betreft kan ik voor de priesters als zodanig - mits uit overtuiging handelend - respect hebben. Maar ik heb dat respect minder voor de resultaten van hun arbeid op speciaal geestelijk gebied. Dat is mijn mening, je mag een andere hebben.

Vraag: De een zegt: Onze weg is de weg naar God, maar de ander zegt ook: Ons is de weg die naar God leidt. Hoe zit dat dan?

Antwoord: Er waren eens drie Joden. Alle drie die Joden verkochten brillen. Zij stonden eens naast elkaar op de markt. Ik weet niet of u weet hoe dat gaat, of tenminste hoe het ging in de oude tijd, als een Jood een bril verkocht: "Nah, moeder, je hebt toch geen goede ogen. Zal je bij mij een bril kopen. Bij me gezond zal je weer goed zien en lezen". Staat nummer twee ernaast en zegt: "Mens, koop die dingen niet, want je ogen worden er gewoon door kapot gemaakt. Kom bij mij!" De derde zei: "Moeder, wees nu verstandig en koop van die oplichters geen brillen. Zij rekenen te veel en zij weten niet, wat een bril is." Dan ging moeder naar de derde toe en kocht daar een bril, terwijl de twee anderen stonden te schelden. Na afloop van de markt gingen zij alle drie toevallig dezelfde richting uit naar huis. Zegt de ene Jood tegen de andere: "Bij me gezond, wat voor brillen verkoop jij?" Zegt die andere: "Vensterglas, meneer. Goed en goedkoop." Zegt de anders "Ottonenooie nozeleheine, zal ik me dat nou hetzelfde verkopen". Zij verkochten geen van drieën een bril, maar zij deden alsof. Dat was de kwestie. Natuurlijk wilde ieder voor zijn eigen zaak de meeste verdienste hebben.

Kijk eens, God dienen kan iedereen, Maar een godsdienst, daar zitten lasten op. Dat kost centen. Als je het niet gelooft, moet je het maar eens aan het Bestuur vragen. Het is hier wel geen kerk. Maar als wij het op zijn Jiddisch zouden moeten zeggen: Neen. Laat ik het niet doen. Ik mag niet uit de kas klappen. Maar dan is het vaak met hangen en wurgen dat zij er komen. Stel je nu voor dat zij bovendien nog zouden zeggen: "Kijk eens, dat werk kun je maar niet overal doen. Daar moet een tempel voor komen". Dan is elk zieltje en elk guldentje welkom. Want je moet niet alleen een kerk hebben, maar je moet hem ook nog vol krijgen. Dan heb je niet meer genoeg aan één pastoor of voorganger, maar je hebt er een paar nodig. En een conciërge en een stovenzetster en een klokkenluider. En voor je het weet heb je zoveel personeel dat ervan moet eten, dat de zaak anders in elkaar zou zakken als een paar mensen weg zouden gaan. Dan ga je vanzelf de zaak een beetje sterker aan zetten. Dan zeg je: "Denk erom, hoor. Die anderen zijn van de duivel." Het is jammer, het is te betreuren dat het zo is. Dat wil niet zeggen dat de leer op zichzelf slecht is, buitengewoon slecht, of goed is. Het wil alleen maar zeggen dat meestal de wijze waarop de leer wordt geëxploiteerd, fout is.

Vraag: Er staat in de Bijbel, en daar beroepen de orthodoxen zich op. "Dwingt hen om in te gaan". Op dat dwingen zijn zij meestal heel erg gesteld.

Antwoord: Wint hen om in te gaan. "Dwing" staat er hier in de vertaling, want zo komt het beter uit. Wint. Wint hen om in te gaan. Kijk, wint en dwingt lijkt een beetje op elkaar. In onze taal ook. Maar het komt dan wel daarop neer dat zij dit zo mooi hebben omgeïnterpreteerd, dat zij op het laatst het recht vragen om te zeggen: "Ik ga je ziel redden. Bekeer je, of ik sla je tot je je bekeert". Dan krijg je van die heerlijke dingen als mensen die ter ere Gods, en voor het zielenheil van een ander, die anderen langzaam roosteren boven een zacht vuurtje, totdat hij helemaal gaar is. Maar degenen die denken, dat zij daar zo goed mee doen, zijn op zijn minst halfgaar, dat kan ik u wel vertellen. Dus... geen dwang.

Vraag: Ik heb horen zeggen dat de vreze des Heren het begin is van alle wijsheid. Daar kan ik niets van begrijpen,

Antwoord: Ik ook niet. De vreze des Heren. De vrees van de Heer. Is de Heer bang? Als de Heer bang moet zijn dan is Hij niet wijs, of wij zijn niet wijs, dat wij Hem de Heer noemen.

Dat op zichzelf zou al een beetje onzinnig zijn. De vrees voor de Heer als beginsel van alle wijsheid? Nu, dat weet ik ook nog niet. Als angst wijsheid is, is haat zeker liefde. Dan kun je licht in een pillendoosje meenemen enz. Neen, het wil erbij niet in. Het was een oude, Mozaïsche opvatting. Voortvloeiende uit de wetten die Mozes verkondigde en uitlegde: "De Heer, mijn God, is een toornige God". Nu weet ik nog wel van de tijd, dat ik nog een jongen was, dat het voor mij wijsheid was, om als vader de p.... in had, angstig te zijn. Maar kan een God die vol is van toorn, van woede dus, rechtvaardig of onrechtvaardig, nog wel werkelijk een God zijn? Toornig ben je alleen, wanneer je kwetsbaar bent. Anders is er geen reden tot toorn. Dus in de oude stijl: "Ja. Mij is de wrake zegt de Heer". Allemaal heel mooi. Maar ook dat kun je op twee manieren uitleggen. Als God wraak neemt op de mensen, wat ik niet erg edel zou vinden, want wraak vind ik nooit edel, dan zou ik heel verstandig zijn, angst te hebben voor die God en mijn vingers zoveel mogelijk van Hem af te laten. Niet aan denken zelfs. Zorgen dat je uit de voeten blijft. Dat zou dan wijsheid zijn, want met een dergelijke Godheid weet je nooit precies waar je aan toe bent. Maar aan de andere kant: Wanneer ik bang zou moeten zijn voor God, waar zou ik dan niet angstig voor hoeven te zijn? Waar zou ik dan niet meer voor moeten vrezen? Ik zou voor het leven zelf zelfs vrees moeten hebben. Want het leven is de gave Gods in mij. Als ik voor God bang ben, moet ik ook Zijn gaven wantrouwen.

Mij niet gezien. Ik geloof aan een God, Die rechtvaardig is. Iemand die rechtvaardig is, behoef ik niet te vrezen. Ik geloof aan een liefdevolle God. Iemand Die mij liefheeft. Die mij voortbrengt en doet voortbestaan, mij geschapen heeft en uiteindelijk tot Zich doet in gaan, is niet Iemand waar ik bang voor ben. Dat is iemand. Die ook ik liefheb. Ik zou dus vanuit mijn standpunt die spreuk moeten wijzigen: Vrees voor de Schepper is het begin van alle dwaasheid. Liefde voor God en Zijn Schepping is het begin van alle bewustwording. Zó zou ik het bezien. Ieder van zijn standpunt uit hoor, zoals Zwarte Piet zei toen hij door de schoorsteen viel.

Niets meer te doen? Hebben wij nog tijd? Nu nog een vers. Een vaers? Vaers klinkt dichterlijk. Wees dus stil, gemeente, en luister, want hier wordt een vers.... vaers geboren. Zo van de koekenbakker.

De mensheid, samengesteld uit dwazen,
Verandert soms in deze tijd
In een leger Sinterklazen
Ter wille van de gezelligheid,

Maar, zijn nu Sinterklazen dwazen,
Wanneer zij dazen in deze tijd
Over daken en door straten
Wanneer zij over boeten praten
En dreigen allen met de roe.
Om toch weer milde te vergeven met
Zelfs nog een presentje toe.

Ik geloof, de wijsheid van het leven
Ligt in het zijn als Sinterklaas
Met vragen, maar voortdurend geven.
Dat is het tegendeel van dwaas,
Want zo word je rijker in je leven.

Nu nog een heel klein versje:

Uncle Sam als Sinterklaas
En Boelganin als Zwarte Piet,
Dat is een paar, al lijkt het dwaas.
En ieder, die hen ziet,
Zegent de wit-gebaarde Sint,

Maar Zwarte Piet nog niet.

Dan heb ik er nog een:

Wanneer in het aardse leven.
In couranten evenveel werd geschreven,
Over Sinterklazen, in het werkelijk bestaan,
Als over politieke bazen,
Die over lijken gaan,
Dan zou missen de mensheid
Wat meer vertrouwend wezen.

Nu, degenen die het niet mooi vinden, leggen het maar naast zich neer. Ik leg het bijtje erbij neer, waar ik deze avond mee gehakt heb. Ik hoop dat er geen splinters gevallen zijn. Wanneer er splinters zijn gevallen, hak je maar stevig op mij in en maak er maar gehakt van. Hopende dat u mij geen hak zult zetten, neem ik afscheid van u om hopelijk met uw toestemming en hetzelfde bijtje een volgende keer wat verder te hakken.

Goedenavond, allemaal.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond, vrienden.

Aan mij is deze keer de eer te beurt gevallen om te sluiten met 'Het Schone Woord'. Ik zou gaarne van u enkele onderwerpen hebben, waarmee ik - na de wat geprikkelde vrolijkheid die de "Vragenrubriek" bracht - weer voor een ogenblik de ware sfeer van vrede terug kan vinden, opdat wij allen in vrede huiswaarts kunnen gaan, in welke sfeer wij ook behoren.

Reactie: Morgen, middag en avond.

MORGEN

Jeugd en een vrolijke lach,
Een spel van fluiten en schalmeien,
Waar zij zich op de weiden vermeien
In vrolijke dans.

Morgen, tijd van het jonge leven,
Tijd van spelen nog en streven,
Helaas, zij gaat zo snel voorbij
En het wordt middag in het leven.

MIDDAG

Tijd van werken, zwoegen,
Van eggen, ploegen Altijd voort,
Weet, dat uit het werken en zwoegen
Wordt geboren een akkoord,
Dat wordt tot de persoonlijkheid:
De klank van het "IK" in eeuwigheid,
Een stom, die klinkt door alle tijd
In alle hemelkoren.

AVOND

Rust na wel volbrachte taak,
Tevreden rusten, nu de zaak des levens
Eindelijk is afgehandeld.
Nog schouwend op volbrachte taak,
Zo gaat men huiswaarts
Om te rusten en droomt.

Men denkt terug aan al, wat werd gedaan,
Men denkt nog snel zich het bestaan
En slaapt in, om morgen te ontwaken,
Wanneer een nieuwe zon,
Nieuw leven en nieuw licht,
Ons weer de ketens slaken van rust en slaap.

Wanneer ik in bespiegeling verzonken,
Zo des levens dag beschouw
En in mij zelve beelden van de volmaaktheid bouw,
Dan zie ik eigen wezen nog gaan langs lange weg.

Ik zie mijzelve stille staan,
Bezie mijzelve en het leven,
Zeg: Ziet, ook nu werd nog niet alles goed gedaan,
Maar een licht leidt mijn schreden,
Een licht leidt mij voort.

Een ster uit de hemel geboren,
Trekt in de duisternis van 't stoffelijk bestaan,
Zijn zilveren lichtende vore.
Een spoor, dat ik volg tot het einde: de dood.
Dood die toch weer is: beter leven,
Die ster werd als leidsman aan elke mens,
Aan elke geest gegeven.

En zit ik, vol bespiegeling beschouwend 't bestaan,
Dan zie ik door morgen, middag, avond,
Nog steeds mijzelve gaan, geleid door een ster,
Die licht mij geeft en toont mij, waar te gaan,
Al ben ik zelve ook verblind
Door ijdelheid en waan,

Ik draag een ster in mijn banier,
Een ster, waarin geschreven:
Verdraagzaamheid!
Opdat wij allen beter, beter leven,
Verdraagzaamheid!
Begrip, verstaan: het weten, hoe te geven,
Dat is de basis van het bestaan.
Dat is het pad door deze ster
Ons allen aangegeven.

De ster leidt ons tot God in ons,
Leidt tot het hemels rijk,
Een ster, die is een beeld van Eén,
Die vestigde Zijn Koninkrijk in mij.

Maar niet in mij alleen.
Want heel het Al wordt eens versmolten
Tot een juweel aan 's Heren kroon.
Ook dat zal ik nog aanschouwen,
Dan is mijn dagtaak wel volbracht
En ga ik, vol vertrouwen tot mijn Schepper,
Om te rusten in de levensnacht.

Goedenavond